

конкурента, чи в умовах глобального суперництва знищить його економічний потенціал і буде використовувати як “санітарну зону” й “всеєвропейську житницю” (сировинний додаток).

Як зазначає М. Михальченко, Україна має чітко усвідомлювати, що стосовно неї НАТО і ЄС здійснює стратегію політичного та економічного тиску (батіг) і дозованої допомоги, кредитів та інше (пряник). Ця стратегія покликана не тільки прив'язати Україну до Заходу, перебудувати її економіку відповідно до західних інтересів, а й не допустити реінтеграції з Росією, щоб не відбулося відродження “Великої Росії” [10, 10]. Реально інтеграція України в ЄС не здійсниться раніше 2020-2025 рр. [10, 11].

Виходячи з цього, **актуальним** стає питання не тільки підвищення конкурентоспроможності України в умовах її євроінтеграційної політики, але й економічної безпеки української держави й факторів, що можуть забезпечити безпеку функціонування українського соціуму. До таких факторів можна віднести соціальний детектор. Соціальний детектор, як фактор забезпечення безпеки економічного розвитку українського суспільства, може сприяти підвищенню конкурентоспроможності країни.

Мета статті: проаналізувати місце і роль соціального детектора як фактору забезпечення безпеки економічного розвитку соціуму в умовах євроінтеграційної політики української держави. Мета статті потребує вирішення наступного ряду **завдань**:

- 1) розкрити сутність соціального детектора;
- 2) визначитись з підходами до розуміння економічної безпеки, а також із місцем і роллю соціального детектора в забезпеченні безпеки економічного розвитку українського соціуму;
- 3) обґрунтувати, що економічна безпека, на яку впливають особливості соціального детектора (взаємодії конкуренції й кооперації) є основою конкурентоспроможності країни;
- 4) проаналізувати соціальну складову економічної безпеки й вплив соціального детектора на неї в умовах євроінтеграційної політики України.

Автором уже приділялась певна увага проблемі соціального детектора [1; 2; 3]. Зазначимо головне, що стосується даного питання, а саме те, що соціальний детектор здійснює соціальний відбір (у формі взаємодії конкуренції і кооперації) і призводить до відносно стійкого стану динамічної системи – атрактору [14, 189-194].

Кооперація, як складова соціального детектора, виражається у груповій солідарності учасників економіки. Шанси виникнення внутрішньогрупової солідарності стрімко ростуть у ситуації реальних або потенційних несприятливих обставин, в котрих опинилася або може опинитися група.

Конкуренція, як друга складова соціального детектора визначається тим, що у трансформаційний період розвитку економіки вона є особливо конфліктною домінантою, часто проявляється у запеклій

боротьбі за вітальні об'єкти, особливо не з представниками власної групи, що також є підґрунтям суспільних відношень.

Взаємодія кооперації й конкуренції як єдність і боротьба протилежностей здійснює відбір складних нелінійних нерівноважних відкритих об'єктів, а також є одним із факторів забезпечення безпеки економічного розвитку українського соціуму.

Обговорення проблеми

Наукове підґрунтя забезпечення економічної безпеки занадто слабе, хоч видано досить статей відомих економістів – Л. Абалкіна, Г. Арбатова, А. Пороховського, В. Рубанова, В. Сенчагова, В. Тамбовцева, Н Гловацької та інших – і навіть підручник [6], [12, 52].

Зазначається, що основними причинами глибокої економічної кризи в Україні є відсутність моделі трансформації економіки на ринкових засадах, яка відповідала б особливостям суспільства, а також відсутність надійної системи економічної безпеки [9, 130].

Досі не визначено систему індикаторів економічної безпеки та їх порогові значення, вихід за межі яких призводить до руйнівних процесів в економіці [9, 130]. Одним із таких індикаторів може бути соціальний детектор, показник оптимальної взаємодії конкурентних і кооперативних процесів в суспільстві.

Аналітики Національного інституту стратегічних досліджень ще у 1996 році визначили пріоритетні національні економічні інтереси України:

- створення самодостатньої, конкурентоспроможної, соціально спрямованої потужної економіки;
- створення надійної системи економічної безпеки України;
- проведення рішучої боротьби з “тіньовою” економікою;
- зростання добробуту громадян;
- розвиток внутрішнього ринку та внутрішнього попиту;
- кардинальна модернізація виробництва та розвиток його наукомістких галузей;
- створення замкнених циклів виробництва стратегічно важливої продукції, зокрема військової техніки та озброєнь;
- розв'язання державою соціальних проблем (безробіття, бідність, злочинність, житлове забезпечення тощо) [11, цит. по: 9].

Проблема безпеки стає дедалі важливішою, погрожуючи вийти за рамки простору національної безпеки. Особливо могутній поштовх пошукам безпеки та розвитку науки надала розробка й використання так званої “економічної зброї” розвинутими країнами. Одним із видів економічної зброї є економічне розбалансування [12, 53]. У кожній державі має місце певне розбалансування в економічному розвитку регіонів, що є джерелом напруженості в державі. Якщо збільшити його до певної межі, почнуться суттєві негаразди. Між регіонами виникатимуть або загострюватимуться суперечності, протистояння, конкуренція [12, 53]. Особливо, якщо конкуренція в умовах економічної кризи вже є і вона спрямована в деструктивне русло, тобто виживання одного регіону

відбувається за рахунок занепаду іншого, або коли конкуренція існує у вигляді спустошливого донорства. Однак, посилюючи інший бік соціальної взаємодії – партнерство, кооперацію регіонів-донорів, можна зняти негативні прояви конкуренції і стабілізувати економічний розвиток держави. В іншому випадку, використання такого типу економічної зброї може призвести до наступного сценарію. Відомо, що інтереси регіонів лобіюють у вищих законодавчих та виконавчих органах влади. За зазначених умов лобювання збільшується, протистояння загострюється. Внутрішні сутички за значущістю переважають зовнішні. Країна відчуває дисбаланс. Починається внутрішньополітична криза, яка може призвести до зміни уряду, підвищення рівня соціальної напруженості і навіть – до відокремлення регіонів від держави на зовнішньополітичній арені та на світових ринках [12, 54].

Особливої актуальності питання економічної безпеки набувають в першу чергу для тих країн, економіка яких переживає трансформаційну кризу. Трансформація будь-якої соціальної системи здебільшого відбувається в кризових умовах (приклад тому – економіка України), які за певних обставин можуть перетворитися в безпосередні загрози існування самої системи. У цих випадках питання безпеки (зокрема, економічної) стають найактуальнішими. Соціальний детектор, як фактор забезпечення економічної безпеки, пов'язаний з економічними інтересами, що реалізуються в суспільстві.

Можна виділити принаймні чотири види національних економічних інтересів [7, 8]:

- 1) інтереси, якими керується сам суб'єкт, які свідомо чи несвідомо направляють його вчинки; їх можна назвати мотиваційними інтересами;
- 2) інтереси, які суб'єкт публічно висуває як мотив своїх вчинків і, які можуть не збігатися з мотиваційними, якщо він, наприклад, бажає ввести аудиторію в оману;
- 3) інтереси, під якими можна розуміти фактичні інтереси в тому вигляді, в якому вони виявлені та зафіксовані спостерігачами;
- 4) інтереси, які на думку спостерігачів, найкращим чином відповідають потребам суб'єкта (наприклад, держави); їх можна назвати приписаними інтересами. Спостерігачі формулюють їх у формі певного припису, якщо на їх розсуд, суб'єкт (представник суб'єкта) помилково або зловмисно збирається обрати якісь інші, "невірні" інтереси, які менш прийнятні для його самого або для групи, що представляють спостерігачі.

Історичний досвід свідчить, що приватний бізнес, підприємці та громадяни стають тим більше зацікавленими в зміцненні держави (крім диктаторських та тоталітарних режимів) і захисті її інтересів, чим ефективніше розвивається економіка країни, чим впевненіше держава створює оптимальні умови для реалізації приватних інтересів, для стабільності. Стабільний розвиток можливий лише тоді, коли стихійна

конкуренція в соціумі підтримується кооперативними процесами в ньому, що забезпечує отримання життєвих благ більшістю активних членів соціуму, а не тільки окремими індивідами, що здобувають суспільні ресурси не завжди чесним шляхом і за рахунок інших. В розвинутій ринковій економіці держава не тільки гарантує суспільству дотримання принципів свободи конкуренції та особистої свободи в національних рамках, - вона є водночас і надійною опорою світовій інтеграції [7, 9], а також кооперації у транзитивному суспільстві. Отже, в соціумі відбувається взаємозв'язок самоорганізації й організації. Оптимальна взаємодія конкуренції й кооперації у суспільстві, задля забезпечення безпеки економічного розвитку в ньому, потрібна підтримуватись державою, з метою запобігання, з одного боку, надмірному поширенню стихійної, некерованої, жорсткої конкуренції, а з іншого – з метою запобігання непродуктивній кооперації, тобто виживання, пристосування, утримання, й соціальної інертності найбільш слабких членів суспільства.

Таким чином, економічна безпека держави є не просто однією з найважливіших складових системи державних інтересів, а й виступає вирішальною умовою дотримання та регламентації як державних, так і недержавних інтересів країни. До окреслених інтересів слід додати і проблему соціального детектора, що є фактором забезпечення економічної безпеки, яка є основою конкурентоспроможності країни.

Конкурентоспроможність країни (нації), на думку Ю. Полунєєва, відрізняється від звичайних економічних показників тим, що завжди включає “свідомо керований” довгостроковий аспект розвитку. Це здатність країни досягти й підтримувати високі темпи економічного зростання, що виражаються в постійному прирості ВВП на душу населення. Тобто це те, яким чином нації створюють і підтримують середовище, що забезпечує конкурентоспроможність своїх економічних агентів. Зрештою конкурентоспроможність країни сприяє високому рівню і якості життя населення [13, 13]. Конкурентоспроможність країни визначається взаємодією наступних чинників: 1) культури. Нації конкурують системами суспільних цінностей та системою освіти; 2) підтримкою приватного сектору і підприємництва й формуванням відповідного середовища; 3) якістю виконання, в основу якої покладена філософія конкурентоспроможності: “робити щось добре не менш важливо, ніж робити правильні речі”; 4) політична воля та національний консенсус задля мобілізації людей і соціальних інститутів на здійснення необхідних перетворень [13, 13]. В основі забезпечення конкурентоспроможності країни лежить механізм дії соціального детектора: по-перше, відбувається формування конкурентного середовища, суперництво світоглядних ідей і цінностей, що є найбільш прийнятними для сучасного суспільного розвитку; по-друге, відбуваються кооперативні дії в соціумі (наприклад, у вигляді мобілізації суспільних сил і ресурсів) для досягнення всезагальної значущої мети.

Євроінтеграційна політика України актуалізує проблему соціальної нерівності в державі і ставить питання щодо можливих шляхів її подолання за умови конструктивної взаємодії конкуренції й кооперації в соціально-економічній сфері життєдіяльності українського соціуму. Проаналізуємо цю проблему більш детально.

За даними російського академіка Т. Заславської, в кінці 1990-х років 1,5% населення Російської Федерації володіють більш, ніж 50% національного багатства [5], в Україні 90 % фінансових потоків контролюється 5-8% її населення [4, 207].

Соціальна нерівність сприймається суб'єктивно на пострадянському просторі, особливо на тлі ліберальної пропаганди західного стилю життя й демонстративного споживання. Українське суспільство включилося в масову конкуренцію “хто найбільш багатий”. Незалежно від джерела доходів стає престижно “мати” і соромно “не мати” [4, 207], взагалі нехтуючи запропонованим Е. Фроммом соціальним варіантом “бути”. Старші покоління, які звикли до колективістсько-зрівняльної, в деякій мірі кооперативної системи соціальних відносин і молодші покоління, що сформувались на тлі індивідуалістичної, конкурентної системи відносини, в основі яких головна мета – досягнення успіху, демонструють діаметрально протилежні позиції відносно фактору готовності включитися в ті нові відносини, де гроші є мірилом особистісного успіху.

Існування неформальних відносин в економіці, кооперація “зі своїми”, переваги й пільги у бізнесі для “своїх” (що отримало термін “приятельський капіталізм” [4, 208]) неминуче призводить не тільки до несправедливості відносно стартових можливостей щодо інших, але й до запеклої конкурентної боротьби за володіння й розподіл ресурсами з “чужими”. У контексті євроінтеграційної політики України ЗМІ продовжується нав'язуватись західна модель успіху, в більшій мірі пов'язана з матеріальним еквівалентом, де цінністю є не індивідуальність людини, а її імідж, соціальна роль, високий соціальний і майновий статус. “При цьому всіляко замовчується, що нецивілізована конкуренція немислима без лестощів, догоджання, нещирості, з одного боку, і заздрощів, “підніжок” колегам – з іншого. Потенціал довіри до справедливого варіанта життєвого успіху, що включає чесну працю, відповідність винагороди конкретному вкладу в сукупний суспільний продукт, треба визнати, в Україні невисокий [4, 208].

В контексті соціальних проблем постає питання економічної безпеки особистості й ролі соціального детектора в цьому. Економічна безпека особистості – це система заходів, спрямованих на забезпечення захисту людини від внутрішніх та зовнішніх загроз, а саме [8, 13]:

- 1) передумови виживання суб'єкта в кризових умовах;
- 2) захист життєво важливих економічних інтересів особистості;

3) створення внутрішнього імунітету та зовнішнього захисту від дестабілізуючих впливів;

4) можливість забезпечення гідних умов життя та стійкого розвитку особистості.

У загальному вигляді економічну безпеку особистості визначають як такий її стан, при якому забезпечується гарантований захист її економічних інтересів навіть при несприятливих умовах розвитку економічних процесів. Інший підхід до розуміння економічної безпеки полягає в тому, що безпекою суб'єкта та його життєдіяльності вважається сукупність умов існування суб'єкта, якими він оволодів, створив у процесі самореалізації, і які, таким чином, він здатний контролювати. Економічна безпека особистості – це економічний стан суб'єкта, що забезпечує задоволення його життєво важливих економічних інтересів незалежно від форс-мажорних обставин економічного характеру [8, 13]. Джерелом загроз економічної безпеки виступають дії тих людей, які, переслідуючи власні цілі в нерівній конкурентній боротьбі досягають їх, використовуючи різні засоби впливу на інших без урахування їх потреб та інтересів або, навіть просто вводячи в оману, діючи всупереч їх інтересам та спричиняючи їм збитки. Це діяльність різних осіб – від політичних лідерів, державних, суспільних діячів, представників засобів масової комунікації, підприємців до партнерів по міжособистісній взаємодії [8, 13].

Висновки

Таким чином, соціальний детектор є одним із факторів забезпечення безпеки економічного розвитку українського соціуму, особливо в умовах євроінтеграційної політики української держави. Задля ліквідації джерела загроз економічної безпеки як на рівні особистості, так і на рівні всього соціуму, відбувається об'єднання в групи й внутрішньогрупова кооперація й консолідація задля протистояння зовнішнім суперникам. Головне в цьому процесі, щоб міра природної конкурентної взаємодії всередині групи не перевищувала конкуренцію зовнішню, що існує за межами цієї групи в соціумі в цілому.

Порушення оптимальної взаємодії конкурентних і кооперативних начал у суспільстві може сприяти дисбалансу інтересів особистості, суспільства й держави у політичній, економічній, інформаційній, військовій, екологічній та інших сферах, що може призвести до загрози безпеки функціонування й розвитку соціуму в цілому. Цю заявлену проблему можна визначити за *подальшу перспективу наукового дослідження*.

Перспективи подальших наукових досліджень:

- ✓ аналіз соціального детектора як фактора безпеки економічного розвитку в умовах глобалізації.

Джерела

1. Александрова О.С. Соціальний детектор як фактор суспільного розвитку: синергетичний підхід // Збірник наукових праць «Гуманітарний

вісник Запорізької державної інженерної академії». – Запоріжжя: ЗДІА. – Випуск № 24. – 2006. – С. 109-119.

2. Александрова О.С. Взаємодія конкуренції та кооперації як фактор вирішення протиріч між владою й суспільством // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Влада й суспільство: проблеми взаємодії». 18-19 листопада 2005 року м. Запоріжжя. – Запоріжжя: Юридичний інститут МВС України, 2005. – С. 3-4.

3. Александрова О.С. До питання про соціальний детектор: синергетичний погляд на проблеми державного управління економічною сферою буття // Сучасні проблеми управління: Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конференції (29-30 листопада 2005 р., м. Київ) / Уклад. Б.В. Новіков, І.І. Федорова. – К.: ВПІ ВПК «Політехніка», 2005. – С. 103.

4. Беленок А.А. Жизненный успех «по-украински»: навязанные образцы и творческое конструирование // Соціологічна наука і освіта в Україні: 36. Наук. пр. / Уклад. В.І. Судаков, М.В. Туленков. – К.: МАУП, 2000. – Вип. 2: Соціологія в контексті сучасних соціальних змін. – 2003. – С. 206-216.

5. Гоман-Голутвина О. Террариум единомышленников // Независимая газета. –1999. – 2 июня. – С. 5.

6. Економічна безпека держави. Підручник для службовців державного управління / За редакцією Б. Кравченка. – К.: Інститут державного управління і самоврядування при Кабінеті Міністрів України, 1994. – 140 с.

7. Кравченко С., Теленик С. Основні напрямки забезпечення економічної безпеки України // Економіка, фінанси, право. – 2002. – № 12. – С. 6-10.

8. Ложкін Г.В., Комаровська В.Л. Економічна безпека особистості // Безпека життєдіяльності. – 2004. - № 4. – С. 12-15.

9. Медвідь Ф. Економічна безпека: небезпеки і загрози національним та національно-державним інтересам України // Вісник Української Академії державного управління. – 2003. - № 2. – С. 129-135.

10. Михальченко М. Взаємовідносини України з Європейським Союзом у світлі нової переструктуризації світу // Вища освіта України. – 2004. – № 2. – С. 6-13.

11. Національна безпека України, 1994-1996 рр.: Наук. доп. НІСД / Редкол. О.Ф. Белов та ін. – К.: НІСД, 1997.

12. Пастернак-Таранушенко Г. Безпека: система, підсистема, оцінки, нова зброя // Економіка України. – 2000. - № 12. – С. 53-57.

13. Полунєєв Ю. Конкурентоспроможність країни як національна ідея // Дзеркало тижня. – 2005. - № 10 (538). – 19 березня. – С. 13.

14. Цикін В.О. Філософія самоорганізації складних систем. Монографія. – Суми: СДПУ, 2001. – 196 с.

Стаття надійшла 18.03.2006р.

КУЛЬТУРНА ПОЛІТИКА ЯК ФАКТОР ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНІ

Бакальчук В.О. (м. Київ)

Анотація

У статті розглядаються актуальні проблеми державної культурної політики, визначаються у контексті із загальносвітовими процесами та євроінтеграційним вибором України основні стратегічні пріоритети, формування концептуальних основ культурної політики.

Ключові слова

КУЛЬТУРНА ПОЛІТИКА, ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ, ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ, КУЛЬТУРНА ГЛОБАЛІЗАЦІЯ, ДЕРЖАВНО-КУЛЬТУРНА ПОЛІТИКА, МУЛЬТИКУЛЬТУРАЛІЗМ, ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ, МАСКУЛЬТУРА, НОВА ЄВРОПЕЙСЬКА ІДЕНТИЧНІСТЬ, ДЕМОКРАТИЗАЦІЯ КУЛЬТУРИ

Вступ

Входження України до світової динаміки глобалізаційних процесів зумовило ряд нових і можливостей, і загроз розгортанню її державотворчого процесу. З одного боку, це можливість рівноправних, партнерських взаємовідносин з іншими державам, їх союзами та блоками, з іншого – так звані “процеси глобалізації”, які, вважається, ослаблюють та навіть ведуть до зникнення національних держав. У просторі культури (“культурна глобалізація”) глобалізація відображається у тенденції універсалізації культури на основі її техногенного та комерційного розвитку. Міжкультурний обмін, діалог культур підмінюється процесами виробництва і збуту культурної продукції. У сфері культурної політики на національному та міждержавному рівнях це передбачає завдання обернення глобалізації на уможливлення (створення або і збільшення можливостей) міжкультурного діалогу та взаємодії у світовому співтоваристві, на умову розвитку національної культури новими засобами творчості, нових формах вираження. Процес глобалізації, який дослідники оцінюють як неминучий, вимагає передусім продуманої державної політики, аби техногенний розвиток сприяв збагаченню національної культури як засіб її розвитку і репрезентації на світовій арені.

Мета статті:

- проаналізувати культурну політику як фактор євроінтеграційного процесу в Україні;
- визначити підходи до культурної політики;
- дати аналіз дискусій, що відбуваються навколо двох основних пріоритетів – мультикультуралізму та маскультури;
- обґрунтувати шляхи формування нової європейської ідентичності.

Обговорення проблеми

Тривала ізольованість від динаміки світових тенденцій розвитку призвів до того, що Україна стала невідповідною до рівноправної конкуренції з такими світовими суб'єктами культурної політики на

міжнародній арені як розвинені національні держави і транснаціональні корпорації індустрії культури. Необхідність нової культурної політики зумовлюється і тою обставиною, що у реаліях сучасності жодна держава не здатна відстоювати національні інтереси в ізоляції від тих же глобалізаційних та інтеграційних процесів. Тому особливого значення набуває вміння використовувати ці зовнішні тенденції культурного розвитку з метою обернення їх на конструктивний вплив щодо розвитку національної культури.

У сучасному вітчизняному науковому дискурсі можна виділити два основних підходи з проблем культурної політики, які відповідають на запит щодо реформування державної культурної політики, визначення ролі культури в політичних та економічних процесах в Україні. До перших відносяться прихильники мультикультурної політики: як стану культури сучасного демократичного суспільства, для якого характерна вільна реалізація культурних запитів усіх груп і верств населення країни (Т.Денисова), переосмислення уявлень про культурну єдність (цілісність) суспільства та його культурного різноманіття (І.Соломадін), розвиток мультикультуралізму як визначального обов'язку будь-якої ліберальної держави щодо можливості культурного розвитку кожної соціокультурної одиниці суспільства (С.Бондарук) та нормативно-правове забезпечення політики мультикультуралізму (С.Дрожжина). Інша когорта дослідників акцентують увагу на “європейські стандарти” динаміки культурного життя, передбачаючи цим пріоритетне значення культурної політики в галузі регулювання масовою комерційною культурою, розвитку комерційного сектору культури та національної індустрії культури: (О.Буценко), підвищення рівня надання культурно-дозвіллевих послуг, пов'язаних із масовим індустріалізованим виробництвом та масовим споживачем (О.Гриценко, В. Солодовник).

В цілому дискусія розгортається навколо двох основних пріоритетів: мультикультуралізму та маскультури. Наскільки ці пріоритети відповідають іншому в європейській культурній політиці пріоритету – “формування нової європейської ідентичності”, роль і можливості України у цьому процесі, збереження культурної самобутності країн Європи та становлення національної культури в Україні – усі ці питання ще не отримали належного аналізу вітчизняними дослідниками, проте вирішення яких у значній мірі залежить від ефективної реалізації зовнішньополітичного курсу України.

Європейський вибір у динаміці державотворчих процесів ставить пріоритетним завдання створення відповідної моделі культурної політики, яка б ґрунтувалась на конструктивній взаємодії держави та громадянського суспільства, ліберальних та демократичних цінностях. Це передбачає не лише входження у динаміку світових тенденцій розвитку культури, а також, до світового досвіду та основних пріоритетів культурної політики міжнародних організацій, і, передусім – Ради Європи,

метою створення якої є розвиток співробітництва європейських держав – учасниць на базі спільних демократичних принципів та ідеалів, вироблення єдиного підходу до вирішення проблем із питань культури. На основі Європейської культурної конвенції (1954 р.) було погоджено проведення “політики спільних дій”, спрямованих на збереження європейської культури та заохочення її розвитку. Адекватність культурної політики України цій конвенції визначатиме у значній мірі й рівень її євроінтеграційного поступу.

Для успішної реалізації євроінтеграційного курсу державотворчих процесів в Україні та формування адекватної культурної політики держави необхідно:

- визначити місце й значення культури в суспільно-політичному розвитку європейських країн;
- розглянути взаємну обумовленість концепцій мультикультуралізму та загальнонаціональної культурної самобутності в європейській культурній політиці.

Оскільки чи не основною організацією у процесі формування та визначення пріоритетів європейської культурної політики є Рада Європи, то аналіз вище поставлених завдань ми зосередимо саме на її діяльності.

Те, що культурна політика знаходиться у безпосередньому взаємозв'язку із самим поняттям культури, її сутнісними характеристиками можна прослідкувати на прикладі матеріалів міжнародних конференцій щодо формування європейської культурної політики. Первинною концепцією культури, що була закладена в основу культурної політики на Венеціанській конференції [4, 11] була концепція “культури, відкритої для всіх”, що передбачала необхідність переорієнтації державної культурної політики передусім на доступ до культури та участь у культурному житті всіх груп населення – процес, що отримав назву “демократизація культури”.

Ця концепція була покликана попереджувати будь-яким проявам культурного імперіалізму на міжнародній арені. Водночас вона містила ряд недоліків, а саме: право доступу до культури передбачало доступ до *культури створеної та даної кимсь* (урядом, обраними групами тощо). Це первинне формування концепції “демократизації культури” і було орієнтоване саме на підвищення споживацьких стандартів у сфері культури. Водночас, вона не виключала можливість тотального державного патерналізму в середині певної країни. Зокрема, зазначалось, що міра прямої державної участі залежить від характеру ідеології, економічного та технічного розвитку країни та відповідальність держави за фінансування й планування культурних заходів, відповідних програм покращення рівня життя та задоволення потреб різних категорій населення; залучення широких мас населення до відповідних культурних заходів.